

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXV.

Lectori Benevolentis Avtor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

LECTORI BENEVOLENTI A V T O R.

Magna flumina, et si purissima ex montium venis, ac terræ meatibus egrediantur, dum ab ipsis fontibus paulatim abeunt, seu pluviarum alluionibus, siue locorū, quæ pertranseunt, limositate, siue etiam hominū iniuria, tot fecibus, ac fordidibus turbata, & inquinata in mare tandem exonerantur: vt sibi et ipsis dissimilima profus effecta, vix maximo cum labore ad pristinum sinceritatem valeant à nobis repurgari. Haud secus Lector beneuole, quam plures Antiquorum historię, quas illi ad communem humanæ Reipublicę utilitatem, ac eruditionem, vt flumina

quædam, emiscent ab omni fumentorum cœnositate purgatissima, quod successiuus decursibus ad multorum manus peruenerint, vt varium, ac multiplex illorum erat ingenium, ad quorum manus deueniebant, tot fumentis mēdaciorem inquinatē ad posteros transfusit sunt, vt vix magno labore, ac sollicitudine à viris doctissimis adhibitis, à facibus errorum, quibus vndique scatebant, potuerint aliquando repurgari. Huius generis historiarum deprauatarū possem tibi exempla innumera ob oculos hic ponere, quæ S. Hieronymus, Augustinus, Gelasius Primus ex antiquis scriptoribus: & inter recentiores Cardin. Bellarm. & Baronius, Melchior Canus in locis Theologicis, & alij Doctores præclarissimi nota uerunt. Verum cæteris omnibus prætermisissis, vnum referā antiquissimæ, & in Ecclesia Dei per annos octingētos receptissimæ historię de Clericali Beatissimi Patris nostri Augustini Episc. Hipponensis, & Ecclesiæ Doctoris omnium Principis instituto, & habitu, necnon de Ordine Canonico-cum Clericorum ab eodem Sanctissimo Præsule reparato, primum à B. Possidio Calamensi Episcopo verius ab ipsomet Diuo Augustino verbis claris, conceptis, distinctis, in suis Confessionibus exarata. D. enim Augustinus suarū Confessionum lib. 10. cap. 40. de seipso testimoniū perhibens, ita scribit: *Contuitus peccatis meis, & mole peccatorum meorum, & miseria mee, agit aueram in corde, meditatufq; suam legem in solitudinem: sed prohibuit me, & confortasti me, dicens: Ideo Christus pro omnibus mortuus est, vt qui viuunt iam non sibi viuunt, sed ei, qui pro ipsis mortuus est. De suo quoque instituto verba faciens in epistola 76. Nemo, inquit, dolendum, si ad tam rursusam superbiam Monachos erigamus, & tam grauis contumelia Clericos dignos putemus, in quorum numero sumus, cum aliquando etiā bonus Monachus vix bonum Clericum faciat. Demum de suo habitu loquens sermone secundo de Communi vita Clericorum: Nemo, inquit, det sordem, vel lineam tunicam, seu aliquid, nisi in commune. De communi accipiam tibi ipse: cum sciam commune me habere velle, quidquid habeo. Nolo talia offerat Sanctitas vestra, quibus quasi ego solus decetinu vitæ. Offeratur mihi verbi gratia virrum pretiosum: forte decet Episcopum, quantum non decet Augustinum, id est hominem pauperem, de pauperibus natum. Modo dicitur sunt homines: quia inueni pretiosas vestes, quas non potuissim habere vel in domo Patris mei, vel in illa seculari professione mea, non decet, talem debet habere, qualem possim, si non habuerit, fratri meo dare, qualem potest habere presbyter, qualem potest habere deceter Diaconus, & Subdiaconus. talem volo accipere, quia in commune accipio. Si qui meliorem dederit vendo, quod & facere soleo, vt quando non potest vestis esse commune, pretium vestis sit commune. Possidius quoque ipsius sanctissimi Patris discipulus quadragenarius, & familiaris, qui ea de magistro scripsisse fatetur, quæ vel in eodem Augustino vidit, vel ab eo didicit, & expertus est quam pluribus annis eius in hærens charitati, in libro, quem de Vita & moribus eiusdem D. Augustini edidit, primum fatetur B. Augustinum ante presbyteratum laicalem vitam inter laicos duxisse. Deinde factum presbyterum, & parochum Hipponensem, monasterium intra suam Ecclesiam mox instituisse, & cum Dei seruis, quos Ecclesia Romana clericos communiter viuētes in illius officio interpretatur, viuere cepisse secundum modum, & regulam sub S. Apostolis constitutam: ac demum factum Episcopum in sua societate clericos communiter, & regulariter viuētes semper tenuisse. Cum ipso, inquit, semper Clerici vna etiam domo, ac mensa, sumptibusq; communibus alebantur, & vestiebantur, & supra. Vestes eius, & calcamenta, & lectualia ex moderato, & competenti habitu erant, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum: quia in his plerumque vel iudicare se homines soleat, vel abieci, non qua se se Christi, sed qua sua sunt, idem querentes.*

B Ex illis testimonijs apertissimis, & omni exceptione longè maioribus totus eruditorum consensus ante annos circiter quadringentos has duas veritates certissimas deduxit, nimirum B. Augustinum professione clericum canonicum siue Regularem extitisse, clericorum canonicorum habitum gestauisse, cum clericis canonicis communem vitam duxisse. Et eisdem clericis canonicis Regulam ad exemplum vitæ Apostolicæ conquadratam scripsisse, ac tradidisse. Porro illas veritates totus Doctorum consensus per annos octingētos, & amplius tam firmiter complexus est, tam liberè prædicauit, & cōstanter adeo asseruit, ac defendit: vt si veterum libros cunctos euoluas, Summorum Pontificum, Conciliorum, & Sacrorum Canonum decreta, historicorum monumenta, neminem profus inuenias, qui de illis vel in apice quidem hæsitauerit: quemadmodum in progressu libri, & cap. 27. v. 1. ad 37. & cap. 52. & 53. ostendere conabor, dum probabitur, omnes autores ante annos quadringentos in contrarium adducendos, apocryphos existere ad fucum faciendum meditados. Hinc laudes illæ B. Augustino

Germa
nspicu
fianum
Mon
sius D.
& Pau
re glo
d quæ
nnia si
eus, &
nomini
ientela
os, præ
regis, &
em Re
Clarissi
emper
i possu
nos La
e, Cen
tificatus
olimus
i, atque
atorum
eruato
n, ope
illi vio
onis X.
s bene.
rdinalis
utus in
m Lau
centia.
amentis
millium
icamus.
pagatio
xigum
totiusq;
ns dico,
ro, tunc
udinem
tq; præ
om ex
millimus
LECTIO

in illius officio in quibusdam antiquis Breuarijs decantate. *Factum ergo presbyter monasterium Clericorum.*
max in illius, & caput vinitre secundum Regulam sub Sancto Apostolo constitutam, & in Hymno, qui incipit

Magna Pater Augustine
Tu de vita Clericorum sanctam scribis Regulam,
Quam qui amant, & sequuntur, viam tenent Regiam:
Atque in sancto dicitur redeunt ad Patriam.

Et in Sequentijs, quae dicebatur olim in Missa.
Regularis vita normam conuadit iuxta formam
Cursus Apostolici
Sai quippe nil habebant tanquam suum, sed viuabant
In commune Clerici.

Hinc Augustini Regula à Summis Pontificibus, S. Concilijs, Patribus, & in Iure canonico Regula Canonica, & Speculum clericorum passim nuncupata. Hinc illius professoribus ad vitam monasticam profectio, & è contra omnino per S. Canones interdita. Hinc demum Ordo canonicus Ordo Diui Augustini ab omnibus, & vbiq; nuncupatus, & alia id genus sexceta, quae ex authenticis documētis accepta in progressu praesentis qualiscumque operis deducemus. Quae cum ita se haberent, quis amabo credidisset, aut etiam suspicari potuisset, veritatem adeo constantem, perspicuam, peruiam, flumen, adco clarum, tot seculorum decursibus purum, & limpida seruata, fore inquam vilo tempore turbatum? Et ecce illud quoque post longum decursum turbatum est, & ordo ille à D. Augustino verè esset institutus, vel an eiusmodi vitae genus Augustinus aliquando tenuisset, quod dubium ipso Eremitarum Instituto per varias Prouincias, locorum, & personarum numero paulatim aucto, in opinionem coalescere, & successibus temporum ex opinione in assensum certum, & confians cepit apud non paucos erumpere: nec leuis contentio inter personas Ecclesiasticas somitem ministravit, ad quam tollendam Romanus Pontifex Sixtus IV. Decretum, quod ab exemplo authentico Romae in Canonice nostrae S. Mariae de Pace Cartophilacis reposito fidei tenentur exhibetur, promulgauit.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei à perpetua rei memoria. Qui Apostolice praescripti, ut se inuicem diligeret, profecto sine dilectione mutuum aliquid perfectum esse non posse demonstrauit. In illa enim consistit omnis bene viuendi ratio, & operatio, si odia et anseant in dilectionem, si inimicitia conuertantur in pacem, si tranquillitas extinguitur, si in mansuetudo remittat vincendi cupiditatem. Sed huiusmodi antiqui verisus ubi maioris charitatis fuerunt esse consuevit, ibi sagacius vires suas intendit, ut si libellus Christi famulus per diuerticula, & superfluas contentiones abstractis, de sua sagacitate latetur, cuius conatibus obuiat, & mutua charitatem, & pacis dulcedinem inter fideles quosque, & praesertim sub eadem vocatione, & suauis Religionis iugo Deo militantem enutrit, ac discorsidiam fomenta, & vanae contentiones, quae nihil ad rem pertinent, nec adhaerent, sed destruant, saepe vigilantia pastoralis ad radicem posita succidere, & extirpare totum conatum insudamus: ne debile simplicitatis initium per longam altercationem ad inextricabiles prorumpat errores, qui postmodum difficultu valent emendari. Sed, non sine mentis nostra dilectione singulari, plures iam dudum ad nostrum peruenit auditum, quod inter dilectos filios Canonicos Regulares Ordinis S. Augustini Congregationis Lateranensis, & fratres Ordinis Eremitarum eiusdem B. Augustini quadam minus necessaria, minusque laudabilis controuersia pallulare cepit de ipsius preclarissimi Ecclesiae Doctoris Augustini habitu, ac de pietate, & ordinum huiusmodi institutione parte qualibet diuersimode sentiente, ac praedicante: nec veriti sunt libros super huiusmodi leuissimis componere, eosque legere, & alij legendos tradere, non sine scandalo, & perturbatione mentium legentium, & aliorum Christi fidelium, & per ineptias diuisum, quos Deo laeti facere deberent, perdere festinant. Nos attendentes, quod clarissimum Ecclesiae lumen Augustinum praeter Episcopalis dignitatis habitum alium gestasse, aut professioni aliena se subiecisse, aut affirmare, aut negare ad rem non pertinet, nisi quantum contentio superuacua aucupari nititur, ac tam enorme facinus, & periculosas contentiones de medio tollere, & penitus extirpare volentes. Motu proprio, non ad alium nobis super hoc obata petitione instantiam, sed de nostra certa scientia, & iura voluntate tam Canonicis Regularibus dicta Congregatione, quam omnibus, & singulis fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini quibusque nominibus censentur, & quacumque praesulgeant dignitate, in virtute Sanctae Obedientiae, & sub pena excommunicationis latae sententiae, quae in singularibus tam fratrum Eremitarum, quam Canonicorum praedictorum personas contra facientes sermo in huius scripturae quae alij sine nequeant, & quilibet ipsorum nequeat, nisi à Nobis, vel successoribus nostris Roman. Pontifici, canonice interuentibus, seu in mortu articulo constituti, auctoritate Apostolica tenere praesentium inuicem, eiusque districte praecipienda mandamus, quatenus à contentioibus, ac de B. Augustino assertionibus huiusmodi, praedicationibus, distributionibus, & iurgijs, & controuersijs penitus abstineant: nec de eis mentionem de cetero faciant, & se mutua charitate in Christo Iesu Domino nostro diligant, se etiam mutuo venerantes, & ea qua decorem, & venerationem amborum partium concernunt, alternatim afferentes, & ea, qua e hiscant, & instruant, & ad salutem animarum Christi-

stificet.

si si delictum profuit, Populo praedicat, omnia, & penitus re-
B. Augustino datus qui idem est in omnibus, licet instituta pat-
sus, non contemnat, sed vnicuique passim, in se, & in ma-
scatur. Praeterea ut censura Ecclesiastica ab omnibus formidet
huiusmodi, eos in super, qui eisdem Canonice, ac fratribus de
publice, vel occulte, dicit, vel invidet, quoniam quasto colore
volunt, eo ipso, nisi postquam de praesentibus notitia habuerit
Et nihilominus eorundem Canonicorum Regularium, & fratrum
Reclori, & Generali, & eorum Capitulo generali sub simili
monasterijs, claustris, & Capitulis, tam maior Canonicorum
acenerit, semel, bi, ter, & pluries solemniter publicent, &
ignarus plene intelligi valeant, & harum literarum trans-
Canonicorum, & fratrum Eremitarum huiusmodi transmittit
paruerit (quod ab his) ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout
tu, & maledictionis aeterna penam praedictas eos, & singulares
auctoritate, & scientia praedicti decernimus, & declaramus, &
damus, donec, & quousque Sedes Apostolica super contentioibus
obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ne
Canonicis Regularibus, quam fratribus Eremitarum S. Augustini
huius expressione conuictis, etiam si in eis caueatur expressè, quod
ex eo, aut eorum loca interdici, suspendi, vel excommunicari ne
specificis, & expressè, non autem per claustrales generales idem
cas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum
huic omnia illorum tenores, ac si de verbo ad verbum in serentem
quo ad hoc praesentes litterae fortiantur effectum, illis tam al-
entis praedicti specialiter, & expressè derogamus, & pro nullis
non Ordinis, & institutorum praedictorum statutus, & consuet
vel quacumque firmitate alia rebus in ceterisque contrarijs q
paginam nostrae inhibitionis, voluntatis, inuentionis, constitut
gere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attempt
beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, si nouerit incursum
Domnica misissimo quadringentesimo obsequio innotuerit, quae

Et quamquam non desint, qui contendunt, hoc Decretum
per contrariam consuetudinem reuocatum, neque de illis
constituisse, inter quos sunt excellentissimi Doctores Sab-
tritis Ioannis Marquez nuper edito, & typis excusso, ac R.
Iurisperitendum responsum Illustrissimum, ac Reuerendissimum
dicens nuncupata, fuit oblatum per Venerandos Eremitas
ter illos ex vita, & Canonicos Regulares Lateranenses &
ab ipso fratre Ioanne Marquez, necnon in Italiam tra-
fratrum Eremitarum ante Concilium Lateranense, publi-
creto contentas incurrisset quorum sententiam iidem
publicari permiserunt, facta Canonicis Regularibus La-
scribendi, & ad ea, quae dictus Autor in illorum praedictis
tionibus, & conuictis abstineret, sicut viros Christianos,
tamen certum, & confians, quod ad Canonicos Lateranenses
promulgatum ab hoc scribendi genere proferri abstinent
remittas vsque ad annum circiter 1595. de eadem mater-
ronius S. R. E. Praesbyter Cardinalis quartum ac sextum
sticorum, quibus cum hanc licentiam denuo excitaret, affi-
nus primitus coluisse, & Monachorum instituta in Africa
polita iacuerat, denuo vires sumpsit, caput extulit, & in
Patres Eremitae tanto duce freti ex varijs prouincijs Itali-
driae, & alijs concurrentes, de ea non solum libros certat-
rum, quod grauius est, ipsius Beatissimi Patris Augustini
illius vita per Possidium exarata. In quibus quidem lib-
praedictum, & Canonicis Ordinis derogationem mult-
adstruere, & legentium animis obtrudere nituntur.

Quod D. Augustinus Clericus Canonicus, fuit

si fidelium profunt, Populu prædicent, omnis, & penitus relicti vanis assertionibus, & alterationibus: vt ordo a
D. Augustino datus qui idem est in omnibus, licet instituta particularia aliquantulum differant, non diuisus, non factio-
sus, non contaminatus, sed vnicus, pacificus, integer, & immaculatus, prout est, & esse debet, etiam ab omnibus cen-
satur, præterea vt censura Ecclesiastica ab omnibus formidetur, præter Canonicos Regulares, & fratres Eremitarum
huiusmodi, eos insuper, qui eisdem Canonicis, ac fratribus dederint in præmissis auxilium, consilium, & fauorem
publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quoniam quæstio colore sententias, & censure, & penas supra dictas incurere
voluerint, eo ipso, nisi postquam de prædictis notitiâ habuerint, à frâtratione auxilij, consilij, & fauoris desisterint.
Et nihilominus eorundem Canonicorum Regularium, & fratrum Eremitarum modernis, & pro tempore existentibus
Recloribus, & Generalibus, & eorum Capitulis generalibus sub similibus penis iniungimus, vt præsentis literas in eorum
monasterijs, claustris, & Capitulis, dum maior Canonico, & fratrum Eremitarum prædictorum multitudo con-
uenerit, semel, bis, ter, & pluries solemniter publicent, & interpretentur. Ita quod ab omnibus etiam Grammatica
ignari planè intelligi valeant, & harum literarum transumptum seu copiam ad vnuquodque monasterium
Canonicorum, & fratrum Eremitarum huiusmodi transmittant, quod si secus egerint, & mandatis Apostolicis non
paruerint (quod absit) ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc excommunicationis lata sententia, anatHEMA-
tu, & maledictionis æternæ poenæ prædictas eos, & singulares personas ex eis incurrisse, illisque irretitis esse motu,
auctoritate, & scientia prædicti decernimus, & declaramus, & pro talibus ab omnibus reputari volumus, & man-
damus, donec, & quousque Sedes Apostolica super contentionibus huiusmodi aliud duxerit determinandum. Non
obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Privilegijs, Indultis, & literis Apostolicis tam
Canonicis Regularibus, quam fratribus Eremitarum S. Augustini in genere, vel in specie sub quibusvis formis, & ver-
borum expressione concessis, etiâ si in eis caueatur expresse, quod Canonici, aut fratres prædicti, ac singulares persona
ex eis, aut eorum loca interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, nisi de eis, eorumque totis tenoribus specialiter
specificis, & expressis, non autem per clausulas generales idem importantes mentio fiat, & alias per literas Apostolicas
non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de privilegijs, & indultis huiusmodi mentionem, qui-
bus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum inferrentur, præsentibus pro expresse, & specificis habentes,
quo ad hoc vt præsentis litera fortiantur effectum, illis tamē alias in suo robore permanentibus, auctoritate, & sci-
entia prædicti specialiter, & expresse derogamus, & pro nullis, & inane quoad hoc tantum haberi volumus, nec-
non Ordinis, & institutorum prædictorum statutus, & consuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apostolica,
vel quacunque firmitate alia roboratis caterisque contrarijs quibusvis. Nihil ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostræ inhibitionis, voluntatis, inunctionis, constitutionis, declarationis, mandati, & derogationis infringere,
vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac
beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis
Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, quinto Idus Maij Pontificatus nostri anno decimo tertio.

Et quoniam non desunt, qui contendunt, hoc Decretum vel nunquam obseruatum, vel iam diu
per contrariam consuetudinem reuocatum, neque de illius promulgatione, ac receptione satis adhuc
constitisse, inter quos sunt excellentissimi Doctores Salmanticenses in consilio ad fauorem causæ frat-
ris Ioannis Marquez nuper edito, & typis excuso, ac Romam transmissis, quod cum alijs nonnullorū
Iurisprudentum responsis Illustrissimis, ac Reuerendissimis DD. Cardinalibus S. Congregationis In-
dices nuncupata, fuit oblatum per Venerandos Eremitas Augustinenses in causa, siue controuersia in-
ter illos ex vna, & Canonicos Regulares Lateranenses ex altera, An liber editus idioma Hispanico
ab ipso fratre Ioanne Marquez, necnon in Italicum traductus, & Dertone recensensus, de Origine
fratrum Eremitarum ante Concilium Lateranense, publicari deberet, & an dictus autor poenas in De-
creto contentas incurrisset, quorum sententiam iidem Illustrissimi vili sunt approbare, dum librum
publicari permiserunt, facta Canonice Regularibus Lateranensibus facultate pro ipsorum opinione
scribendi, & ad ea, quæ dictus Autor in illorum præiudicium scriberet, respondendi, ita tamen vt à cō-
tumelijs, & conuitijs abstineret, sicut viros Christianos, & præsertim Religiosos sacerdotes decet. Hoc
tamen certum, & constans, quod ad Canonicos Lateranenses spectat, illos post præfatum Decretum
promulgatum ab hoc scribendi genere prorsus abstinuisse. puto autem ipsos quoque Venerandos Ere-
mitas vsque ad annum circiter 1595. de eadem materia nihil edidisse. Circa quod tempus Cæsar Baro-
nius S. R. E. Presbyter Cardinalis quartum ac sextum volumen edidit suorum Annalium Ecclesiasticorum,
quibus cum hanc item denuo excitasset, affirmans, B. Augustinum Monasticæ vitæ ge-
nus primitus coluisse, & Monachorum instituta in Africam vexisse, controuersia, quæ multis annis se-
pulta iacuerat, denuo vires sumpsit, caput extulit, & in campum apertum profluit. Nam Venerandi
Patres Eremitæ tanto duce freti ex varijs prouincijs Italiae, Galliarum, Hispaniarum, Germaniæ, Flan-
driæ, & alijs concurrentes, de ea non solum libros certatim edere, ac in vulgus effundere cœperunt, verum
quod grauius est, ipsius Beatissimi Patris Augustini libris recens editis in fronte affigere vna cum
illis vita per Possidium exarata. In quibus quidem libellis hæc assertiones in manifestum veritatis
præiudicium, & Canonice Ordinis derogationem multiplicem docere, & pro veritatibus certissimis
adstruere, & legentium animis obtrudere nituntur.

1. Quod D. Augustinus Clericus Canonicus, siue Regularis nunquam extiterit.

2. Quod

num iniunctam Prouinciam, licet iustissimam, & honestissimam, ac etiam iure naturalis obligationis filij erga matrem debitam obire. Non quod in dictis libellis vel vnum apicem inuenerim, cuius responsio vel ingenium fatiget, vel studium postulet, vel animum remoretur, ac sistant: sed alijs de causis in specie saltem apparentibus, quarum prima erat animi mei naturalis auersio ab eo scribendi genere, in quo mihi calamo vtendum sit, non solum vt instrumento ad scribendum, sed vti hasta, vel gladio, aut etiam clypeo ad dimicandum. Altera quod contentiones de Natalibus, Genealogijs, origine, nobilitate domorum, siue familiarum, illorum sine propria, quorum aut genus obscurum, aut nobilitas non naturalis est, sed usurpata: quod enim rapuit quis (appositissime ad rem nostram Chrysof. homil. 7. in epist. ad Philippenses) & prater congruum accepit, deponere non audeo veritus ne pereat, ne excidat, sed perpetuo ipsam detinet: Qui vero naturalem quandam dignitatem habet, non veretur descendere etiam ab illa sciens, quod nihil tale passurus sit. Nostri Ordinis antiquitas, nobilitas, origo, dignitas satis nota sunt, nouis probationibus per Dei gratiam non egemus. Tertia quoque ad hoc ratio accedebat, quod vel cum viris doctis, & eruditissimis res agenda, vel cum vulgaribus, & imperitis. Si cum primis, illi de nostro iure antiquitatis certiores a nobis fieri non habent opus, neque an B. Augustinus inter Clericos, an cum Eremitis in solitudine vitam egerit: nulli enim sunt, vel certe paucissimi, qui istiusmodi inuentis vel duci, vel decipi se sinant. Sin autem cum secundis, illi ad omnem ventum facile mouentur, & quem semel errorem biberint, firmiter retinent, nec facile ratione aliqua ducuntur, vt illorum sententia temerè magis videatur, quàm ratione conuincenda, iuxta Poète Lyrici monumentum Satyra tertia scribentis: *Hæc ego vulgum errori similem eundem insanire docebo.* & Marci Tullij Ciceronis Tusculanarum questionum lib. 5. dicens: *Vide, ne plus commendatio in vulgus, & hæc, quæ expetitur gloria, molestia habeas, quam voluptatis.*

F Verum enim verò diligentius reinspecta in contrariam sententiam multas ob causas, easque honestissimas, & iustissimas, & mea quidem opinione vrgentissimas, & necessarias sum adductus, nimirum non efficitur in modo diuinitates silentio diutius tegendas, ac distimulandas: sed potius mallico, & hasta fidelissimæ responsionis, & rationis retundendas. Et primum quidem, quia cum anno proxime elapso in causa coram Illustrissimis, & Reuerendissimis S. R. E. Cardinalibus Congregationis Indicis nuncupate orta controuersia, An liber dicti Ioannis Marquez ex Hispano in Italicum versus, & Dertonæ recens editus, per Italiam publicari deberet, ijdem Illustrissimi publicandum censuerint, facta Canonice Regularibus facultate de eodem argumento pro illorum opinione scribendi, & ad ea respondendi, quæ dictus Autor perperam contra Canonicorum Ordinem scripsisset. si nunc ad illa, quæ in derogationem Canonici Ordinis scribit, responsum opportunum negetur, iam nostrum silentium deteriore in partem ab omnibus interpretandum iri animaduertimus, & non modestè religiose, verum solidè responsionis inopie merito adscribendum esse. Videbimur etiam illius erroribus non solum assentire, verum etiam cum illo veritatem oppugnare, iuxta Sapientis dictum: *Veritas, quæ in discrimen adducta non defenditur, obruitur, & error, cui non resistitur, approbatur, nec caret scrupulo societatis occulta, qui manifeste facinorosi desinit obuiare.* Cap. Error. 83. d. & cap. Facientis, 86. d.

G Accedit secundo loco, quod cum hic Autor multis titulis præclaris non solum viri Ecclesiastici, & Religiosi, verum etiam Sacre Theologiae Doctoris, & in Salmanticensi Academia Lectoris, & à Sacris Catholice Matæstatis Philippi III. Regis Hispaniarum concionibus exornatus prodierit, & quod magis rem veget, cum innumeris penè Doctorum allegationibus suum librū refertum emiserit, quæ, quod ad nostram causam attinet, vel omnino falsæ sunt, vel ad sensus falsos distoræ, & ab Autoribus nunquam meditato, non solum vulgares, ac idiotæ, verum etiam viri docti, vel ad credendum nimis faciles, vel labori, ac tædio ipsas sententias allegatas cum libris autorum conferendi parcere volentes, decipiuntur facile: vel ob ipsam præsertim nouitatem nominis multorum Doctorum apud Italos ignoti pauescentes, non secus atque illi, qui referente Cardinali Baronio tom. 2. Annalium sub anno 120. num. 10. audito nomine Abraxas non parum expauescebant.

Quibus omnibus illud etiam accedit, quod causa, quam hic tractandam sumimus, non Canonicorum Regularium peculiaris est, sed totius Ecclesiæ Catholice communis. Cui enim in Ecclesia Catholica hi duo ordines, videlicet Clericalis siue Canonicus, & Monasticus tum habitu, tum etiam Regula, & professione pro distinctis semper vsque in hodiernum diem habitus fuerint ad eò, vt ex vno ad alium Ordinem Sacra Concilia, & Summi Pontifices transitum non semel prohibuerint, in Concilio Cæsaraugustano cap. 6. in Aquisgran. cap. 125. & in cap. Mandamus. 19. q. 3. cum etiam Concilia, & Canones Diui Augustini Regulam semper Canonicam vocauerint, & Clericis Canonicis obseruandam tradiderint, vt infra c. 18. & sequentibus ostenditur, atque ob id potissimum Clericos Canonicos ad curam animarum, & alia munera, quæ Monachis sunt interdicta, admiserint, quod nimirum vt in cap. quod Dei timorem de Statu monachorum. exprimitur, ipsi Clerici Canonici Regulæ inserviant laxiori. Si nunc admittamus, quod Marquez in toto suo libro contendit, Beati Augustini Regulam non pro Clericis, sed pro Monachis, vel Eremitis editam, quid aliud agimus, nisi Regularium ordines confundere, quos hæcenus Eccl. Cathol. pro distinctis habuit, & aniam Hæreticis præbere, nos, vt inconstantes subianandi, ac ridendi, quod de vera Ordinū Regularium distinctione apud nos nondum

nondum

nondum satis confiteri, quod Clericos à Monachis perperam distinguamus, quod animarum regimen, quod Clericis Canonice permittimus, iniuste Monachis prohibeamus, quod ab Ordine Monastico ad Canonice vel contra iniuste profectorem interdiciamus? Nam data veritate doctrinae huius Auctoris, aequè Monastica est Augustini Regula, & Monachali professioni conquadrate, sicut D. Basilij, ac etiam D. Benedicti, & aequè sub Regula Monastica Clerici Canonice, sicut Monachi degunt.

H. Has igitur ob causas, & alias honestissimas, ac in primis illorum autoritate ductus, qui meae voluntatis habenas moderantur, cum confidentia Diuini luminis, ob sanctae veritatis, & Canonice Ordinis, cuius indignissimus multis iam annis sum professor, iustissimam defensionem, prouinciam mihi ex Obsequia iam quam, etsi meis viribus longè superiorem, assumere decreui, Respondendi videlicet ad ea, quae tum praedictus Marquez, tum alij recentiores in non modicum eiusdem Canonice Ordinis derogationem, de Regulari Beatiss. Patris Augustini Instituto, & habitu, de Regula Clericis tradita, necnon de ipso Ordine Canonico, viris Illustribus, & Collegijs ipsius Ordinis minus vera scripserunt, Ostensurus in primis, B. Augustinum Instituto, seu professione Clericorum Canonice extitisse, Clericorum habitum gestasse, cum Clericis, & inter Clericos communi mensa, victu, & habitu tū in Presbyteratu, tum etiam in Episcopatu vixisse, & Clericis Canonice Regulam toti Orbi notissimam tradidisse, quod in prima parte istius qualicumque operis praestabitur. Ac exinde Sacrum Ordinem Canonice à Sanctissimis Apostolis Institutum, ab ipso D. Augustino reformatum, temporibus B. Augustini, & ante illum, & post illum toti mundo notissimum fuisse, & qui nunc sunt Clerici Canonice, non nuper in mundo exortos, neque à B. Rufo primitus institutos, sed de antiquis Clericis ab Apostolis institutis, & à B. Augustino reformatis vere censeri, ac existeri, & eiusdem prorsus naturae, ac instituti cum ceteris Clericis Canonice in Metropolitanis, & Cathedralibus olim degentibus, quod in secunda parte praestandum erit, in qua de ipsius Ordinis propagatione per Africam, Italiam, Gallias, Hispanias, Angliam, Hyberniam, Germaniam, Palaestinam, & ceteras Mundi partes dicemus: necnon de Ecclesijs Metropolitanis, Cathedralibus, Collegijs, Monasterijs in singulis prouincijs olim, vel nunc etiam existentibus, & de viris vel sanctitate, vel doctrina, vel dignitate illustribus ex eodem Ordine profectis. Demum quia Venerandi Patres Eremitae in suis Catalogis Ordinum, siue Religionum sub D. Augustini Regula militantium, ac etiam in Pitaeijs, quae foribus domorum, & parietibus Ecclesiarum affigunt, Congregationem Lateranensem in nouissimo loco tanquam in Monasterio Frisolario nuper genitam constituunt, quibus alij nonnulli recentiores mirum in modum plaudentes, multa de ipsa Congregatione Lateranensi, & illius origine, & autoribus ineptè satis profundunt; postremo loco de ipsa Congregatione tractationem peculiarem instituentur.

I. In quibus omnibus tractandis, explicandis, probandis, & confirmandis tria pro viribus praestare conabor. Primò vt nostra iura sine aliorum iniuria tueamur: cum propositum, & intentio mea nullatenus sit, aliorum Ordinum iura tangere, vel de illorum antiquitate, origine, dignitate, nisi parte aduersa cogente, in hoc opere disputare. Quam ob causam data opera cauebo ab introducendis quaestionibus, & ab infectandis opinionibus, quae cum argumeto, quod in praesentia tractandum sumissimus, connexionem necessariam non habent. Absinebo etiam à laedorijs, & conuicijs in aduersarios congerendis, ac etiam regerendis: sola ratione periculum facturus, quae parergis conuiciorum non solum non roboratur, sed omnium rectè sentientium opinione vel maxime labefactatur: nisi forsitan, quia veritatis sum amator, & liberrimus propugnator: aut quod haeresim, crimen falsi, mendacium, & similia non alijs epithetis, nisi haeresim, criminis falsi, vel mendacij nominibus exornare haecenus non didici. Secundo cauebo ab allegationibus Doctorum non solum falsis aut ad sensus non legitimos distortis: sed etiam ex libris apocryphis acceptis, addo etiam à veris superflue coaceruandis: Abbatis Panormitani documentum secutus in suo Prooemio ad librum Decretalium, vbi dicit: *Bona allegationem inficit, & obnucliat: per nimiam allegationem, & similitum suspensionem oriri contra allegationem.* Multò minus Bullas Pontificum Apocryphas, vel historias, pro veris, & authenticis, vel somnia pro diuinis reuelationibus, & Chymaras pro visionibus S. Augustini, vel aliorum venditabo: solis diuinarum Scriptorum, Summorum Pontificum, Sacrorum Conciliorum, & Canonum, Sanctorum Patrum, & veterum historiarum autoritate vtar: vel certè illorum, quorum fides suspecta nullatenus esse possit, quam ob causam à nostris, licet omni fide dignissimis allegandis abstinere: excepto si de facto probando agendum, quod per eos, qui facto praesentes fuerunt, necessariò probandum erit, quo casu non solum testes omni exceptione maiores, sed alij etiam assumuntur, iuxta iuris tum ciuilem, tum etiam canonice vulgatissimam dispositionem. Demum non verborum lenocinio, sed stylo simplici, ac nuda oratione vtar, quippe qui solius veritatis causam tractandam suspicio, quae se ipsa amabilis est, & purissimo non eget: Brachmannum illum imitatus, de se, ac suis in quadam epistola ad Alexandrum Magnum scribentem: *Artem bene dicendi non discimus, neque facundia Oratorum, Verborumque operam damus, cuius officium est falsitatis sermonibus figmentis ac mendacijs, & innocentiae fidem conferre criminibus.* Jam ad rem ipsam accedamus.

- I. **Q**uia instituti Regulae Augustini, adhibum
- II. De Regulari Sanctissimae opinionis minus pro
- III. De Sanctissimi Patris quibusdam Propositionibus nonnulla fundamenta
- IV. Pro eadem sententia firmanda tertium ipsius Beatissimi Patris indicatur.
- V. Quartum fundamentum ponitur, & probatur cum matre & socijs ad Ostia Tyberinae.
- VI. Prima propositio probatur, quod B. Augustinus, nec alicuius Regulari instituti, vel quod B. Augustinus vitam Monasticam ex Italia in Africa rediret.
- VIII. B. Augustinum in Africa non fuisse Monachum.
- IX. Assertio capitis praecedentis testimonio Argumentis, quibus nonnulli probant, B. Augustinum fuisse perpendunt, & soluntur.
- XI. Alia argumenta contra eandem veritatem.
- XII. Primum Monasterium in hortu Valerij à Monachorum, vel Eremitarum, sed Clericorum.
- XIII. Eadem assertio autoritate Possidij confirmatur.
- XIV. Quorundam caussa, & verborum Possidij.
- XV. Quorundam obiectione contra assertionem.
- XVI. Beatum Augustinum vere Clericum Canonice in Episcopali domo Professorem extitisse.
- XVII. Quae causa clericorum canonicorum siue mensi instituentorum potissima fuerint Marquez excogitata.
- XVIII. B. Augustinum suam Regulam clericis canonice.
- XIX. Doctrina capitis praecedentis autoritate confirmatur.
- XX. Probatur eadem veritas, & repugnantia, Regulae B. Patris Augustini.
- XXI. Contraria sententiae rationes afferuntur, & soluntur.
- XXII. Quisnam fuerit clericorum canonicorum instituti, & quale indumenti genus illud esset.
- XXIII. De tunica lineae clericorum canonicorum in secundo, quam ceteris clericis canonice secum degentibus.
- XXIV. Beatum Augustinum tam in secundo, quam ceteris clericis canonice secum degentibus.
- XXV. Ostenditur B. Augustinum nunquam Eremitam induisse: Primus autor habitus Eremitarum.
- XXVI. Refugium Ioannis Marquez, & aliorum non confirmatur eadem veritas ex euerfione sermonis D. Ambrosii adscriptus de Augustino.
- XXVII. Examinatur, & falsitatis conuincuntur Epistolae Augustini, & Innocentij Primi ad ipsos.
- XXIX. Epistola sub nomine Sigiberti ad Macedonem.
- XXX. Sermones ad Eremitas à legitimo D. Augustino.
- XXXI. Iidem Sermones sigillatim examinantur.
- XXXII. Rationes a nonnullis pro dictis Sermonibus.
- XXXIII. Liber de vita Eremitica, & alia epistola.
- XXXIV. Sermo siue epistola sub nomine B. Petri Da...